

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ, ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

Олена Буюк,
старший викладач,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України, Київ, Україна
Ірина Євтушенко,
старший викладач,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України, Київ, Україна

***Анотація.** Цифровізація фізичної культури і спорту в Україні є ключовим фактором для розвитку доступних та ефективних способів підтримки здоров'я населення. Використання цифрових технологій дозволяє полегшити доступ до тренувальних програм, змагань та реабілітаційних послуг, а також персоналізувати підхід до фізичної активності. Це сприяє популяризації спорту, підвищенню рівня здоров'я та соціальної інклюзії серед громадян.*

***Ключові слова:** цифровізація, фізична культура, спорт, технології*

***Abstracts.** Digitalization of physical culture and sports in Ukraine is a key factor for the development of accessible and effective ways to support the health of the population. The use of digital technologies makes it possible to facilitate access to exercise programs, provide rehabilitation services, and personalize the approach to physical activity. This promotes the popularization of sports, the advancement of health and social inclusion among the population.*

***Keywords:** digitalization, physical culture, sports, technology*

Актуальність полягає в необхідності цифровізації фізичної культури і спорту, яка стає невід'ємною складовою сучасного розвитку соціальних та освітніх систем. В умовах стрімкого розвитку технологій, економічних труднощів, обмеження в умовах карантину, під час військового стану, коли країна переживає складні випробування, зокрема через військові дії, цифровізація фізичної культури і спорту стає важливою складовою підтримки фізичної та психологічної стабільності населення України.

Метою є дослідження нормативних документів, теоретичних аспектів цифровізації у сфері фізичної культури і спорту, тенденції та напрямки розвитку цифровізації.

З'ясовано, що спортивні та освітні установи в Україні зіткнулися з необхідністю впровадження цифрових рішень для забезпечення доступу до тренувань, реабілітаційних програм та спортивних заходів. Цифрові платформи, мобільні додатки, пристрої, онлайн-тренування – це нові інструменти, які допомагають людині фізично розвиватися, дозволяють підвищити ефективність занять фізичною культурою, забезпечити моніторинг здоров'я та фізичних результатів, а також заохотити більше людей до активного способу життя. Цифрові технології в сфері спорту дозволяють зберегти доступ до тренувань, спортивних програм і реабілітаційних послуг, що є критично важливим для збереження здоров'я громадян та підтримки морального духу в країні.

Проблемами розвитку цифровізації у сфері фізичної культури і спорту значну увагу приділяли українські науковці, зокрема, В. Антонєць, Є. Архипова, Ж. Белєнюк, Н. Грабик, І. Грубар, Ю. Дутчак, І. Хім'як, Р. Щокін. Але водночас значна кількість проблем щодо тенденцій та напрямів розвитку цифровізації у сфері фізичної культури і спорту залишається не повністю розкритими [1].

Одним із напрямів державної політики у сфері фізичної культури і спорту є цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту, ціллю якого є можливість подолання наявних викликів у сфері фізичної культури і спорту шляхом прийняття цифрових інформаційних рішень. В Україні є нормативні документи, які регулюють розвиток фізичної культури і спорту в напрямку цифровізації, і один з таких – «Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року». Стратегія реалізовується за такими напрямами державної політики у сфері фізичної культури і спорту:

- фізично активна нація;
- спорт вищих досягнень;
- спортивна інфраструктура;
- цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту;
- кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту.

Основними цілями та завданнями стратегії є регулярне та свідоме зайняття фізичною культурою і спортом.

Стратегія полягає в цифровізації фізичної культури і спорту, створення онлайн-платформи для забезпечення взаємодії, проведення засідань та зустрічей, обмін ідеями і технологіями між представниками держави, бізнесу і науковцями з метою координації зусиль щодо підвищення рівня залученості населення до оздоровчої рухової активності; розроблення комплексу показників і механізму моніторингу щодо рівня залученості населення до занять фізичною культурою і спортом; інвентаризація та оцифрування всіх об'єктів спортивної інфраструктури, утримання їх у належному стані та ефективне використання. Стратегічна ціль напряду «Цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту» – можливість подолання наявних викликів у сфері фізичної культури і спорту шляхом прийняття цифрових інформаційних рішень. Очікувані результати стратегії в сфері цифрових технологій це впровадження вітчизняних цифрових інформаційних рішень у сферу фізичної культури і спорту, спрощення механізму взаємодії всіх суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, створення умов для прийняття ефективних управлінських рішень [2].

Доведено, що цифровізація дозволяє забезпечити доступ до фізичної активності для людей, які проживають у віддалених районах, а також для осіб з обмеженими можливостями. Онлайн-платформи та мобільні додатки відкривають нові можливості для всіх, хто хоче займатися спортом або покращувати своє здоров'я. Використання індивідуальних даних та технологій дозволяє створювати персоналізовані тренувальні плани тренувань. Цифрові рішення, такі як онлайн-змагання, мобільні додатки для відстеження прогресу та віртуальні тренування, можуть мотивувати людей займатися спортом. Це особливо важливо для популяризації здорового способу життя серед молоді та широких верств населення, що дозволяє створювати умови для інклюзивного спорту, адаптуючи тренування і змагання для людей з інвалідністю. Цифрові платформи для управління тренуваннями, спортивними клубами та організацією змагань знижують адміністративні витрати та полегшують

організацію спортивних заходів, що дозволяє зосередити ресурси на розвитку спорту.

Але є й негативні наслідки цифровізації фізичної культури і спорту. Розглянемо на прикладі проведення навчальних занять онлайн в університеті з навчальної дисципліни «Фізичне виховання», які можуть мати кілька негативних наслідків:

- онлайн-заняття не забезпечують такої ж ефективності, як традиційні заняття, оскільки студенти не отримують прямого нагляду з боку викладача. Це може призвести до помилок у виконанні вправ, це призведе до збільшення ризику травм, надмірного навантаження, та низької якості тренувального процесу;

- знижують мотивацію студентів до регулярних тренувань;

- призводять до соціальної ізоляції та відсутність командної взаємодії, позбавляють студентів можливості взаємодіяти з іншими учасниками групи, що є важливим аспектом розвитку соціальних навичок і командного духу;

- в умовах онлайн-занять студенти можуть не мати достатнього простору або умов для занять, спортивного обладнання та інвентаря для ефективного виконання вправ, що знижує рівень фізичного розвитку;

- технічні проблеми та обмежений доступ до інтернету. Не всі студенти мають однаковий доступ до необхідних технологій (комп'ютери, стабільний інтернет, спеціальні пристрої для тренувань). Це може призвести до того, що деякі студенти будуть не в змозі брати участь у заняттях або отримувати від них користь, що обмежує рівність можливостей для всіх учасників.

Також є обмеження використання дистанційних технологій: віртуальних стадіонів і спортивних залів поки-що не створили, засвоєння техніки рухів, методика навчання, складання спортивних нормативів, проведення контрольних ігор тощо не завжди вписується в систему дистанційної освіти [3].

Висновки. Цифровізація фізичного культури і спорту в Україні відкриває нові можливості для розвитку фізичної активності та здоров'я населення, особливо в умовах сучасних викликів, таких як пандемії чи військовий стан, має важливе значення для розвитку доступних і ефективних способів підтримки здоров'я населення, зокрема через полегшення доступу до тренувальних програм, реабілітаційних послуг і

спортивних заходів. Вона сприяє популяризації фізичної активності, підвищенню рівня здоров'я та соціальної інклюзії серед громадян, забезпечуючи персоналізований підхід до фізичної активності. Однак впровадження онлайн-форматів фізичних занять у навчальних закладах та спорті не позбавлене негативних наслідків, зокрема зниження ефективності тренувань, мотиваційних проблем та ризиків для здоров'я через недостатній контроль. Задля забезпечення успішного розвитку цифрових рішень у сфері фізичної культури необхідно поєднувати інноваційні технології з традиційними методами навчання, контролювати рівень доступності та адаптувати програми до індивідуальних потреб студентів і спортсменів, аби мінімізувати можливі негативні наслідки. Стратегічні ініціативи, такі як «Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року», повинні сприяти створенню сприятливого середовища для цифрової трансформації сфери, що дозволить підвищити залучення населення до фізичної активності і забезпечити сталий розвиток спортивної галузі в Україні.

Джерела:

1. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року: Постанова Кабінету Міністрів України № 1089 від 04.11.2020: станом на 25 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-п#Text>

2. Кремень В. Г., Сисоєва С. О., Бех І. Д., Вознесенська О. Л., Гавриш Н. В., Гончар Л. В., Журба К. О., Ільїн В. В., Канішевська Л. В., Кириченко В. І., Комаровська О. А., Корнієнко А. В., Куниця Т. Ю., Курбатов С. В., Литовченко О. В., Малиношевський Р. В., Мачуський В. В., Найдьонова Л. А., Рейпольська О. Д., Толочко С. В., Федорченко Т. Є., Харченко Н. В., Чаплінська Ю. С., & Шахрай В. М. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2022, № 4 (2), С. 1-30.

3. Цибулько Л. Г., Глоба Г. В. Особливості дистанційного навчання студентів факультету фізичного виховання в умовах карантину. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2021, № 6 (344). Ч. 2. С. 84-97. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/handle/123456789/9269>

Здоров'я та освіта XXI століття / Health and Education XXI

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ, ЕКОЛОГІЇ
ТА ЗДОРОВ'Я

**НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ /
SCIENTIFIC AND INFORMATIONAL SUPPORT
OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS
IN CRISIS CONDITIONS**

*Матеріали
II науково-практичного семінару*

*20 березня 2025 року
м. Київ*

УДК 378:37.091.12

*Рекомендовано до друку Вченою радою
гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 9 від 17 травня 2025 року)*

Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах: матеріали II науково-практичного семінару (20 березня 2025 року, м. Київ); відп. ред. і укл. Н. О. Терентьєва. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. 252 с.

Відповідальний редактор і укладач:

Терентьєва Н. О., доктор педагогічних наук, професор [Національний університет біоресурсів і природокористування України]

Рецензенти:

Бахмат Н. В., доктор педагогічних наук, професор [Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка]

Білик В. Г., доктор педагогічних наук, професор [Український державний університет імені Михайла Драгоманова]

ISBN 978-617-8598-13-6

Збірник репрезентує авторські матеріали, представлені в рамках проведення II науково-практичного семінару з міжнародною участю «Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах», які органічно розкривають різні аспекти окресленої проблематики.

Матеріали стануть у нагоді науковим, науково-педагогічним, педагогічним, медичним працівникам, фахівцям в галузі фізичної культури і спорту, здобувачам усіх рівнів вищої освіти, учителям-практикам і керівникам закладів освіти.

© Автори публікацій, 2025

© НУБіП України, 2025